Eiropas Parlaments
2024-2029

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2025/0101(COD)

26.9.2025

***I
ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz drošu izcelsmes valstu saraksta izveidi Savienības līmenī groza Regulu (ES) 2024/1348
(COM(2025)0186 – C10-0069/2025 – 2025/0101(COD))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Alessandro Ciriani*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra
***	Piekrišanas procedūra
***I	Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
***II	Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
***III	Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ▌ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.
Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 13

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz drošu izcelsmes valstu saraksta izveidi Savienības līmenī groza Regulu (ES) 2024/1348 (COM(2025)0186 – C10-0069/2025 – 2025/0101(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2025)0186),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C10-0069/2025),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Reglamenta 60. pantu,

– ņemot vērā Cilvēktiesību apakškomitejas atzinumu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A10-0000/2025),

1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums
6. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(6) Eiropadome ES kandidātvalstīm šo statusu ir piešķīrusi ar vienprātīgu lēmumu pēc Eiropas Komisijas ieteikuma. Tieši attiecībā uz politiskajiem kritērijiem, kas jāizpilda, lai pievienotos ES, tika konstatēts, ka ES kandidātvalstis ir guvušas panākumus virzībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību. Tāpēc var secināt, ka tās trešās valstis, kurām piešķirts ES kandidātvalsts statuss, būtu jāatzīst par drošām izcelsmes valstīm, ja vien nepastāv ***šādi apstākļi***: valstī pastāv smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā; valsts rīcības dēļ ir pieņemti ierobežojoši pasākumi Līguma par Eiropas Savienības darbību piektās daļas IV sadaļas nozīmē***; vai*** ES mēroga atzīšanas rādītājs, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzējiem no konkrētās valsts, ir augstāks par 20 %.	(6) Eiropadome ES kandidātvalstīm šo statusu ir piešķīrusi ar vienprātīgu lēmumu pēc Eiropas Komisijas ieteikuma. Tieši attiecībā uz politiskajiem kritērijiem, kas jāizpilda, lai pievienotos ES, tika konstatēts, ka ES kandidātvalstis ir guvušas panākumus virzībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību. Tāpēc var secināt, ka tās trešās valstis, kurām piešķirts ES kandidātvalsts statuss, būtu jāatzīst par drošām izcelsmes valstīm, ja vien nepastāv ***kāds no šādiem apstākļiem***: valstī pastāv smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā***, izņemot situācijas, kad draudi ir lokalizēti konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā un civiliedzīvotāji var saņemt efektīvu aizsardzību kādā citā valsts daļā***; valsts rīcības dēļ ir pieņemti ***tādi*** ierobežojoši pasākumi Līguma par Eiropas Savienības darbību piektās daļas IV sadaļas nozīmē***, kas skar pamattiesības un pamatbrīvības un attiecas uz trešās valsts izraudzīšanos par drošu izcelsmes valsti;*** ES mēroga atzīšanas rādītājs, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzējiem no konkrētās valsts, ir augstāks par 20 %.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums
6.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(6a) Lai nodrošinātu šīs regulas vienādu piemērošanu visās dalībvalstīs, ir jāizveido skaidrs un koordinēts mehānisms, ar ko noteiktu brīdi, kad Savienības kandidātvalsts vairs nebūtu jāuzskata par drošu izcelsmes valsti. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, Komisijai regulāri un objektīvi būtu jāizvērtē konkrētie apstākļi un attiecīgā gadījumā ar oficiālu paziņojumu jāpaziņo dalībvalstīm savi konstatējumi. Šādam paziņojumam vajadzētu būt publiski pieejamam un no konkrēta datuma vienādi jāstājas spēkā visā Savienībā.
	Or. en

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums
11. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(11) Attiecībā uz Indiju jānorāda, ka saskaņā ar Patvēruma aģentūras sniegto informāciju deviņas dalībvalstis pašlaik Indiju valsts līmenī atzīst par drošu izcelsmes valsti un Savienības mēroga atzīšanas rādītājs attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no Indijas 2024. gadā bija 2 %. Šī valsts ir ratificējusi galvenos starptautiskos cilvēktiesību instrumentus. Indija ir konstitucionāla republika, un tās valsts pārvaldes sistēma ir parlamentārā demokrātija. Nekas neliecina, ka Indijas pilsoņi tiktu izraidīti, pārvietoti vai izdoti uz valstīm, kurās pastāv nāvessoda, spīdzināšanas, vajāšanas vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks. Kopumā nepastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums Regulas (ES) 2024/1347 15. panta nozīmē. Indijas krimināltiesības joprojām paredz nāvessodu, un Indija nav parakstījusi Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām	(11) Attiecībā uz Indiju jānorāda, ka saskaņā ar Patvēruma aģentūras sniegto informāciju deviņas dalībvalstis pašlaik Indiju valsts līmenī atzīst par drošu izcelsmes valsti un Savienības mēroga atzīšanas rādītājs attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no Indijas 2024. gadā bija 2 %. Šī valsts ir ratificējusi galvenos starptautiskos cilvēktiesību instrumentus. Indija ir konstitucionāla republika, un tās valsts pārvaldes sistēma ir parlamentārā demokrātija. Nekas neliecina, ka Indijas pilsoņi tiktu izraidīti, pārvietoti vai izdoti uz valstīm, kurās pastāv nāvessoda, spīdzināšanas, vajāšanas vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks. Kopumā nepastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums Regulas (ES) 2024/1347 15. panta nozīmē. Indijas krimināltiesības joprojām paredz nāvessodu, un Indija nav parakstījusi Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām

otro fakultatīvo protokolu par nāvessoda atcelšanu, tomēr kopš 2020. gada nav bijis neviena nāvessoda izpildes gadījuma. Indija ir ***ratificējusi*** Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem. Indijā nenotiek bruņoti konflikti un tāpēc nepastāv draudi, ko radītu plaši izplatīta vardarbība starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā. Kopumā šai valstī nenotiek vajāšana Regulas (ES) 2024/1347 9. panta nozīmē.	otro fakultatīvo protokolu par nāvessoda atcelšanu, tomēr kopš 2020. gada nav bijis neviena nāvessoda izpildes gadījuma. Indija ir ***parakstījusi*** Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem. Indijā nenotiek bruņoti konflikti un tāpēc nepastāv draudi, ko radītu plaši izplatīta vardarbība starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā. Kopumā šai valstī nenotiek vajāšana Regulas (ES) 2024/1347 9. panta nozīmē.
	Or. en

Grozījums Nr. 4

Regulas priekšlikums
16. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(16) Tomēr, ņemot vērā to, ka Bangladešā, Ēģiptē, Indijā, Kolumbijā, Marokā un Tunisijā, kā arī Kosovā kā potenciālajā Savienības kandidātē kopumā nepastāv vajāšanas vai būtiska kaitējuma risks Regulas (ES) 2024/1347 nozīmē, kā par to liecina arī ļoti zemie atzīšanas rādītāji, tās Savienības līmenī ***būtu jāatzīst*** par drošām izcelsmes valstīm.	(16) Tomēr, ņemot vērā to, ka Bangladešā, Ēģiptē, Indijā, Kolumbijā, Marokā un Tunisijā, kā arī Kosovā kā potenciālajā Savienības kandidātē kopumā nepastāv vajāšanas vai būtiska kaitējuma risks Regulas (ES) 2024/1347 nozīmē, kā par to liecina arī ļoti zemie atzīšanas rādītāji, ***var secināt, ka minētās valstis ir izpildījušas kritērijus, lai*** tās Savienības līmenī ***atzīstu par drošām izcelsmes valstīm. Tas neskar iespēju dalībvalstīm valsts līmenī par drošām izcelsmes valstīm noteikt citas trešās valstis, kā arī neskar iespēju nākotnē Savienības līmenī par drošām izcelsmes valstīm atzīt vēl citas trešās valstis, attiecīgi grozot Regulu (ES) 2024/1348.***
	Or. en

Pamatojums

Lai, reaģējot uz mainīgajiem apstākļiem, Savienībai un tās dalībvalstīm saglabātu iespēju rīkoties elastīgi, ir lietderīgi precizēt, ka drošu izcelsmes valstu kopēja saraksta izveide Savienības līmenī neizslēdz iespēju dalībvalstīm saglabāt vai pieņemt sarakstus, kuros par drošām atzītas citas trešās valstis, un neizslēdz iespēju ES sarakstā papildus iekļaut vēl citas

trešās valstis.

Grozījums Nr. 5

Regulas priekšlikums
18. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(18) Tā kā migrācijas situācija var strauji mainīties un aug spiediens, ko rada jauktas imigrantu plūsmas, kurās ir procentuāli daudz personu ar mazām izredzēm saņemt starptautisko aizsardzību, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piemērot Regulas (ES) 2024/1348 ***41***. panta 1. punkta j) apakšpunktā noteikto pamatu pieteikumu izskatīšanas paātrināšanai agrāk par minētās regulas vispārējās piemērošanas sākuma dienu. Tas dotu dalībvalstīm iespēju ātri un elastīgi reaģēt uz migrācijas plūsmu izmaiņām. Tā kā šādu pieteikuma iesniedzēju pieteikumi varētu būt nepamatoti, to ātra izskatīšana paātrinātā procedūrā vai robežprocedūrā dotu patvēruma un migrācijas iestādēm iespēju efektīvāk novērtēt pamatotas prasības, ātrāk pieņemt lēmumus un tādējādi veicināt labāku un uzticamāku patvēruma un atgriešanas politikas darbību, pilnībā ievērojot pamattiesības.	(18) Tā kā migrācijas situācija var strauji mainīties un aug spiediens, ko rada jauktas imigrantu plūsmas, kurās ir procentuāli daudz personu ar mazām izredzēm saņemt starptautisko aizsardzību, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piemērot Regulas (ES) 2024/1348 ***42***. panta 1. punkta j) apakšpunktā noteikto pamatu pieteikumu izskatīšanas paātrināšanai agrāk par minētās regulas vispārējās piemērošanas sākuma dienu. Tas dotu dalībvalstīm iespēju ātri un elastīgi reaģēt uz migrācijas plūsmu izmaiņām. Tā kā šādu pieteikuma iesniedzēju pieteikumi varētu būt nepamatoti, to ātra izskatīšana paātrinātā procedūrā vai robežprocedūrā dotu patvēruma un migrācijas iestādēm iespēju efektīvāk novērtēt pamatotas prasības, ātrāk pieņemt lēmumus un tādējādi veicināt labāku un uzticamāku patvēruma un atgriešanas politikas darbību, pilnībā ievērojot pamattiesības.

Or. en

Grozījums Nr. 6

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 1. punkts – a apakšpunkts
Regula (ES) 2024/1348
62. pants – 1. punkts – ievaddaļa

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
1. Valstis, kurām piešķirts Savienības kandidātvalsts statuss, Savienības līmenī tiek atzītas par drošām izcelsmes valstīm, ja vien nepastāv viens vai vairāki no šiem	1. Valstis, kurām piešķirts Savienības kandidātvalsts statuss, Savienības līmenī tiek atzītas par drošām izcelsmes valstīm, ja vien ***tajās*** nepastāv viens vai vairāki no

apstākļiem:	šiem apstākļiem:

Or. en

Grozījums Nr. 7

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 1. punkts – a apakšpunkts
Regula (ES) 2024/1348
62. pants – 1. punkts – a apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(a) valstī pastāv smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā;	(a) valstī pastāv smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā***, izņemot situācijas, kad draudi ir lokalizēti konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā un civiliedzīvotāji var saņemt efektīvu aizsardzību kādā citā valsts daļā***;

Or. en

Grozījums Nr. 8

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 1. punkts – a apakšpunkts
Regula (ES) 2024/1348
62. pants – 1. punkts – b apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(b) valsts rīcības dēļ ir pieņemti ierobežojoši pasākumi Līguma par Eiropas Savienības darbību piektās daļas IV sadaļas nozīmē;	(b) ***attiecīgās*** valsts rīcības dēļ ir pieņemti ***tādi*** ierobežojoši pasākumi Līguma par Eiropas Savienības darbību piektās daļas IV sadaļas nozīmē***, kas skar pamattiesības un pamatbrīvības un attiecas uz trešās valsts izraudzīšanos par drošu izcelsmes valsti, kā noteikts 61. pantā***;

Or. en

Grozījums Nr. 9

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 1. punkts – a apakšpunkts

Regula (ES) 2024/1348
62. pants – 1. punkts – 1.a daļa (jauna)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	Komisija regulāri izvērtē, vai uz Savienības kandidātvalsti attiecas kāds no a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem apstākļiem. Ja minētie apstākļi pastāv, Komisija sniedz oficiālu paziņojumu dalībvalstīm, norādot datumu, no kura attiecīgo valsti vairs neuzskata par drošu izcelsmes valsti Savienības līmenī.

Or. en

Pamatojums

Lai nodrošinātu šīs regulas vienādu piemērošanu visās dalībvalstīs un sniegtu juridisko noteiktību, ir jāizveido skaidrs un koordinēts mehānisms, ar ko noteiktu brīdi, kad Savienības kandidātvalsts vairs nebūtu jāuzskata par drošu izcelsmes valsti vai kad attiecīgās valsts statusu pēc apturēšanas perioda atkal varētu atjaunot.

Grozījums Nr. 10

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 1. punkts – a apakšpunkts
Regula (ES) 2024/1348
62. pants – 1. punkts – 1.b daļa (jauna)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	Bez tam Komisija sniedz oficiālu paziņojumu dalībvalstīm, ja tā secina, ka a), b) vai c) apakšpunktā minētie apstākļi vairs nepastāv. Šādā gadījumā attiecīgo valsti kā drošas izcelsmes valsti atkal var iekļaut Savienības līmeņa sarakstā, sākot no paziņojumā norādītās dienas.

Or. en

Pamatojums

Lai nodrošinātu šīs regulas vienādu piemērošanu visās dalībvalstīs un sniegtu juridisko noteiktību, ir jāizveido skaidrs un koordinēts mehānisms, ar ko noteiktu brīdi, kad Savienības kandidātvalsts vairs nebūtu jāuzskata par drošu izcelsmes valsti vai kad attiecīgās valsts statusu pēc apturēšanas perioda atkal varētu atjaunot.

Grozījums Nr. 11

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 2. punkts – a apakšpunkts
Regula (ES) 2024/1348
79. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
Tomēr 59. panta 2. punktu, 61. panta 2. punktu un 61. panta 5. punkta b) apakšpunktu piemēro no Regulas (ES) …/…[, ar ko groza Regulu (ES) 2024/1348,] spēkā stāšanās dienas attiecībā uz drošas ***trešās*** valsts koncepcijas piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 36. un 37. pantu un drošas ***izcelsmes*** valsts koncepcijas piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 38. pantu.;	Tomēr 59. panta 2. punktu, 61. panta 2. punktu un 61. panta 5. punkta b) apakšpunktu piemēro no Regulas (ES) …/…[, ar ko groza Regulu (ES) 2024/1348,] spēkā stāšanās dienas attiecībā uz drošas ***izcelsmes*** valsts koncepcijas piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 36. un 37. pantu un drošas ***trešās*** valsts koncepcijas piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 38. pantu.;

Or. en

PASKAIDROJUMS

Šis priekšlikums ir stratēģisks un nepieciešams solis ceļā uz Eiropas Savienības operatīvo darbību stiprināšanu patvēruma un migrācijas jomā, un tā mērķis ir uzlabot drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu, tostarp izmantojot ES līmenī apstiprinātu drošas izcelsmes trešo valstu sarakstu un sekmējot atsevišķu Patvēruma un migrācijas pakta noteikumu piemērošanu, jo īpaši to noteikumu piemērošanu, kas ietverti Regulā (ES) 2024/1348, ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (“Patvēruma procedūras regula”), ko tagad plānots darīt 2026. gada jūnijā.

Bez tam, ka ES līmenī par drošām izcelsmes valstīm ir noteiktas valstis, kurām piešķirts ES kandidātvalsts statuss, kā arī par drošu ir noteikta viena potenciālā Savienības kandidāte un II pielikumā ir iekļauts saraksts ar vēl citām ES līmenī par drošām atzītām izcelsmes valstīm, regulas priekšlikumā ir paredzēta iespēja drošas izcelsmes valsts statusu piešķirt, piemērojot izņēmumus konkrētām attiecīgās valsts teritorijas daļām vai skaidri identificējamām personu kategorijām, un šāda iespēja sniedz dalībvalstīm lielāku elastību rīkoties valsts līmenī, kā arī ir paredzēta iespēja robežprocedūras vai paātrinātās procedūras ietvaros izskatīt pieteikumus, ko iesnieguši trešo valstu valstspiederīgie, attiecībā uz kuriem tādu lēmumu īpatsvars, ar kuriem piešķir starptautisko aizsardzību ES līmenī, ir 20 % vai mazāks.

Ņemot vērā strauji mainīgo ģeopolitisko un migrācijas kontekstu, Savienība apņēmīgi ir sākusi paradigmas maiņu migrācijas plūsmu pārvaldībā un pakāpeniski atsakās no neefektīvām pieejām, kādas tikušas piemērotas ar iepriekšējiem darbības modeļiem. Šī jaunā politikas un regulatīvā ievirze ir balstīta uz strukturētāku, pragmatiskāku un konsekventāku redzējumu, kas ņem vērā izteikto nepieciešamību panākt drošību, efektivitāti un solidaritāti, un šāda pieeja parāda skaidru gribu sniegt Savienībai vienotus, savlaicīgus un juridiski stabilus instrumentus, ar ko spētu droši un ilgtspējīgi risināt migrācijas problēmas, vienlaikus pilnībā ievērojot Eiropas tiesiskās kārtības pamatprincipus. Šajā priekšlikumā ir ievērotas ES Pamattiesību hartā noteiktās pamattiesības un principi, tostarp hartas 18. un 19. pantā paredzētās tiesības uz patvērumu un aizsardzību pret atpakaļraidīšanu.

Līdz ar to Komisijas priekšlikums ir vērtējams atzinīgi un ir jāatzīst tā stratēģiskā vērtība, jo priekšlikums ļauj īstenot steidzamākos pakta operatīvās darbības noteikumus, tādējādi stiprinot Savienības un tās dalībvalstu spēju rīkoties īsā termiņā.

Sākotnējā termiņa saīsinājumu attaisno nepieciešamība nepieļaut, ka Savienība un dalībvalstis līdz 2026. gada jūnijam paliek bez jebkādiem efektīviem instrumentiem situācijā, kad migrācijas spiediens un ar atgriešanu, robežu pārvaldību un starptautiskās aizsardzības pieteikumu pārvaldību saistītās problēmas prasa rīkoties strauji un iedarbīgi. Regulas priekšlikums ir jāskata tieši šādā kontekstā un tā mērķis ir konsolidēt jēdziena “droša izcelsmes valsts” praktisko piemērošanu, lai ierosinātā regula kļūtu par galveno instrumentu, ar ko atvieglot un paātrināt par nepamatotiem atzītu pieteikumu izskatīšanu un nodrošināt efektīvāku un uzticamāku Eiropas patvēruma sistēmas pārvaldību.
Līdz ar to ir būtiski panākt, lai priekšlikumu izskatītu un apstiprinātu pēc iespējas drīzāk un nepieļautu kavēšanos, kas var mazināt priekšlikuma efektivitāti.
Kā jau tika paredzēts, priekšlikumā par drošām izcelsmes valstīm Savienības līmenī ir atzītas kandidātvalstis un viena potenciāla Savienības kandidāte (Kosova), kā arī vēl citas sešas valstis (Bangladeša, Kolumbija, Ēģipte, Indija, Maroka un Tunisija). Saskaņā ar Patvēruma

procedūras regulu gadījumā, ja starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs nāk no drošas izcelsmes valsts, pieteikumu izskata paātrinātā kārtībā un ne ilgāk kā triju mēnešu laikā. Turklāt, ja pieteikuma iesniedzējam vēl nav atļauts ieceļot dalībvalstu teritorijā, dalībvalsts var izskatīt pieteikumu robežprocedūrā.

Tāpēc mēs atbalstām Komisijas izvēli par drošām izcelsmes valstīm noteikt arī tās valstis, kas ieguvušas Eiropas Savienības kandidātvalsts vai potenciālās Savienības kandidātes statusu. Mēs uzskatām, ka šāda izvēle ir pareiza un atbilst pašreizējam tiesiskajam regulējumam, jo iesniegtais priekšlikums ir balstīts ne tikai uz automātisku prezumpciju, bet arī tehnisku un daudzlīmeņu analīzi, ko veic Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*). Šajā analīzē rūpīgi tiek izvērtēta tiesiskā, institucionālā un pamattiesību situācija katrā valstī neatkarīgi no valsts pievienošanās procesa norises.

Piemērojamie kritēriji ir noteikti Kvalifikācijas regulā (ES) 2024/1347 un Patvēruma procedūras regulā, turklāt tiek pārbaudīts, vai nepastāv sistēmiska vajāšana, nopietns kaitējums un strukturāli cilvēktiesību pārkāpumi. Līdz ar to valstu izraudzīšanās ir balstīta uz objektīviem, pārbaudāmiem un saskaņotiem Savienības līmeņa parametriem, kas pilnībā atbilst starptautiskajām tiesībām un Eiropas tiesību sistēmas pamatprincipiem.

Vienlaikus priekšlikumā ir ņemta vērā iespēja, ka nākotnē varētu rasties problēmas, un tāpēc ir paredzēts saraksta dinamiskas pārskatīšanas mehānisms, kas ļautu apturēt attiecīgajai valstij piešķirto drošas valsts statusu vai to atjaunot, ņemot vērā situācijas attīstību.
Tomēr nolūkā nodrošināt regulas vienādu piemērošanu visās dalībvalstīs un lielāku juridisko noteiktību, būtu lietderīgu tekstā ieviest atsevišķus grozījumus, lai labāk pamatotu statusa apturēšanas nosacījumus, kā arī ieviestu skaidru un koordinētu mehānismu, kā noteikt brīdi, kad pievienošanās Savienībai kandidātvalsti vairs nevar uzskatīt par drošu izcelsmes valsti vai kad tās statusu pēc apturēšanas perioda var atjaunot. Tāpēc Komisijai regulāri un objektīvi būtu jāizvērtē attiecīgie apstākļi un izvērtējuma rezultāti oficiāli jāpaziņo dalībvalstīm. Šādam paziņojumam vajadzētu būt publiski pieejamam un no konkrēta datuma vienādi jāstājas spēkā visā Savienībā.

Mēs arī apstiprinām pielikumā ietverto sarakstu, kurā uzskaitītas par drošām atzītās valstis, jo tas ir konkrēts un nepieciešams solis ceļā uz īsteni vienotas, saskaņotas un funkcionālas Eiropas patvēruma sistēmas izveidi. Vēlreiz uzsveram, ka ikviena par drošu uzskatāmas valsts izraudzīšanās tika balstīta uz *EUAA* rūpīgu tehnisko analīzi, kam pamatā bija Eiropas tiesību aktos noteikti kvalificēti avoti un objektīvi kritēriji, kuri ir pārredzami un pieejami, turklāt saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem attiecīgajiem avotiem varēja piekļūt deputāti. Sarakstā iekļautās valstis tika izvērtētas, pamatojoties uz to spēju strukturāli nodrošināt, ka nenotiek vajāšana un netiek nodarīts būtisks kaitējums, kā arī attiecīgajās valstīs pastāv juridiskās un institucionālās aizsardzības mehānismi. Tomēr atsevišķos gadījumos drošības prezumpcija joprojām ir atspēkojama, ievērojot individuālā izvērtējuma principu un tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību.

Jāuzsver, ka atzīšana par drošu izcelsmes valsti paredz iespēju pieteikumus izvērtēt individuāli un katram pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pierādīt savu personīgo neaizsargātību vai apdraudētību saskaņā ar Eiropas tiesību aktos noteiktajām garantijām. Citiem vārdiem sakot, priekšlikums neatceļ individuālā izvērtējuma principu, bet to integrē efektīvākā sistēmā, kas samazina ļaunprātīgas izmantošanas risku un ļauj koncentrēt resursus uz vissarežģītākajiem gadījumiem un neaizsargātākajām personām, kuras paradoksālā kārtā

pašlaik tiek atraidītas. Paātrināto procedūru piemērošana nenozīmē patvēruma tiesību liegšanu, bet gan sistēmas racionalizāciju, kas pašlaik ir pārslogota un strukturāli smagnēja.

Vēršam uzmanību arī uz to, ka Eiropas Komisija ir lūgusi *EUAA* analīzē galveno uzmanību pievērst ierobežotam skaitam valstu, kas izraudzītas, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, viens no kuriem ir atzīšanas līmenis zem 5 %. Šāda pieeja ir ļāvusi izveidot operatīvo īso sarakstu, kas noderējis ātrākai procesa uzsākšanai. Šis saraksts, protams, nav galīgs, un drošas izcelsmes valsts koncepciju var piemērot arī citām valstīm.
Saraksts ir tikai sākuma punkts un to var grozīt un paplašināt, ņemot vērā arī citus elementus, tostarp to, ka attiecīgā valsts kā droša jau ir iekļauta daudzu dalībvalstu nacionālajos sarakstos.

Visbeidzot, priekšlikums pilnībā atbilst stratēģiskajam redzējumam par Eiropas patvēruma sistēmas reformu, kuras mērķis ir pārvarēt pagātnes neefektivitāti un veidot modeli, kam pamatā ir skaidri noteikumi, dalībvalstu sadarbība, drošība un pamattiesību aizsardzība. Drošu izcelsmes valstu saraksta agrīna pieņemšana kopā ar citiem priekšlikuma elementiem ir ne vien konkrēts solis ceļā uz uzticamāku un efektīvāku sistēmu, bet arī spēcīgs politisks signāls: Savienība ir gatava rīkoties, lai migrācijas problēmas risinātu stingri, humāni, efektīvi un prognozējami.
Atbalstīt šo priekšlikumu nozīmē iestāties par tādu Eiropu, kas lielākā mērā atbilst savām vērtībām un kas ir drošāka un taisnīgāka.
Tas nozīmē ieviest operatīvus risinājumus, kuri stiprina pilsoņu uzticēšanos un sadarbību starp dalībvalstīm.